

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

De Conivgio Doctrina

Wigand, Johann

Jhenæ

VD16 W 2745

De Vocabvlis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-36207

DE CONIUG.

liber, vtiliter cogitandi, fundamentaq, solem-
nitate inquirendi, quantum quidem in praesentia,
vtilis cognitio necessarium videbitur.

Sequemur autem communem docendi vi-
am, quae rectissima & facilima est, & hasce
res conuenit:

1. De vocabulis.
2. Quid sit.
3. Quotuplex.
4. Unde sit.
5. De personis.
6. Quale sit Coniugium, seu de proprieta-
tibus eius.
7. De fine.
8. De compositis quibusdam.

DE VOCABVLIS.

Coniugium, à coniunctione & societate le-
gitima maris & foemina dicitur, ex causa for-
mali tracto vocabulo, seu à coniugatione, quasi
eodem iugo copulati, ut Phocas, Festus, & E-
rasmus putant. Nullum enim arctius vinculum
ipso Coniugio, in hoc mundo reperitur, quo ni-
mirum duo homines, in indiuiduam vitam con-
suetudinem, non modo colligantur, sed ipso Deo
teste,

VOCAB.

reste, sicut una caro. Veteres quoque coniunx & coniux, indifferentem scripserunt, ut Priscianus meminit.

Matrimonium à finali causa nominatur. Nam in eo vite genere, patres & matres, procreant atque educant liberos. Est autem Synecdoche. Nam à feminis, à quibus homines in hanc lucem nascuntur, & quibus liberorum educatio, & Oeconomie administratio potissimum incumbit, ille vite status nomen est sortitus. Simili modo parentes, utriusque, masculinum & femina, nominari videntur, licet solius femina sit parere, hoc est, factum alio gestare atque eniti.

Connubium, à causa formali seu ritum nuptiarum. Solebant enim veteres, cum honestate delectarentur, sponsas quas adducebant sponso, obnubere, hoc est, obvelare seu obtegere. De Rebbecca quidem legimus, quod viso sponso Isaac, è camelo desiliens, mox sese obrexit, verecundia ritum observans. Gen. 24. Est autem in hac etiam voce, Synecdoche. Nam nubere feminis usitate tribuitur. Generaliter vero hoc in loco usurpatur, pro copulatione viri & mulieris, ut Vergilius etiam loquitur. A. Aeneid. Connubium in regem stabili, propriamque dicabo.

Nuptia

DE CONIUG.

Nuptia & matrimonium, interdum pro
prium accipiuntur, ut in Iure civili, Lombard
& alijs videtur.

Συζυγία coniugium, σὺζυγος coniunx.
Ab illa quasi in unum iugum copulatione. Syncta
dicitur connubium, συνουσιον coniunx à coha-
bitatione in una domo seu communi administra-
tione Oeconomiae vel rei familiaris. Επιγαμία
matrimonium cum alijs.

Ehestand vel Estand unde des-
ductum sit, non satis ex Germanica
lingua liquet. Saxones appellant
Echte stand / vel simpliciter die Echte
tho seggen / Echt schop lauen edder hols-
ten / ein Echte maken. Hinc phrasis
Echt und recht geboren. Quidam deri-
vant ab Eher / ein Ehrstand / hoc est
honoris, seu honorificus status. Alij
a duo, quasi dicas, Zwestand / facta A-
pharexi duarum literarum. Alij ab
vno, Einstand / seu Eenstand / item Es-
stand / vt aliqui proferunt. Est enim
vno maris & foeminae. Alij ab Ach-
sen

coniunx &
ut Prisca
a nuptia
res & ma-
Est autem
quibus ho-
quibus libe-
ministratio
nomen est
q, mas ni-
ur, licet so-
m alio ge-
u ritu nu-
honestate
nt sponso,
De Re-
so Isaac,
verecun-
m in hac
feminit
hoc in loco
steris, vt
Connubiu
Nuptia

ten/vt dicimus Achtbarlich/hoc est, ma-
gni faciendum, ein Achetand / hoc est
vitæ genus, quod sit magnificien-
dum.

Veteres Germani pactiones,
Testamenta, & leges videntur ap-
pellasse Ee. Hinc vetus Testamen-
tum dixere, die alte Ee / Nouum ve-
ro, die neue Ee. Item Eehafft/id est
legitimum. Sic Eestand dici putatur,
id est legitimus status.

Considerentur paululum & reliqua voca-
bula Coniugum, saltem delectationis gratia.

Vir à viribus, seu à vigore. Etatis sex-
ui, & coniugi nempe mari tribuitur.

Maritus à sexu nominatur, quia Mas sit.

Àvâg ab avûs perficio, quia labores gra-
uissimos maritus sustinere cogitur, in parando
victu.

Ακοιτῆς, maritus à thoro communi.

Man

DE CONIUG.

Man Germanica vox sexui, & deinde etiam Coniugio tribuitur. Fortè à Mahn id est iuba, seu barba. Item dicitur Eheman. Hauswirdt / Hausherr.

Fœmina, sexus & coniugis nomen est, à faciando, ut existimatur, vel ut alij volunt à amore.

Mulier, qua virgo non est, quasi molli-
or adilla, ut Varroni placet. Constat enim, imbecilli animo & corpore, præ viris, plerumq; mulieres prædinas esse.

Ἰουή quasi γουή, à φαίν. ὀἷον. Ακοιρίε, ἡ ἀκοιρίε υxor.

ἄνθρωπος ἡνίκα Vir, fœmina, quia de viro sumpta est. Gen. 2.

Coniunx, parens, communia vocabula marito & maritæ sunt, sicut & Germanicum ein Ehegaten / Ehegahst / Eheuolet / Ein bahr Dolet.

ἄν Pater. Inde pueri fari incipientes
B apud

DE CONIUG.

apud nos, Ab vel Abba compellant patrem, au-
piteris conuersis papa.

Mater, à fidelitate erga for-
bolem. Hinc **M**am famula a fide. In-
de Germanicum **M**am deductum
est, quæ lactat & educat infantem lo-
co matris. Saxonici liberi matrem
appellant **M**ume. Vel **M**une.

Eine **F**raw / a læticia forte. Nam
aliqui pro freude / fraude crassiusculè
proferunt. Sic in infinito, verbum pro-
fertur vtroq; modo, sich frewen / & sich
frawen. Nam coniugium felix, reuera
est læticiæ status, ein freudenstand / in
quo bona conscientia possis lætari
cum coniuge, liberisq; delectari. Ex-
tra coniugium, si quis non sit angeli-
ca castitate donatus, reuera non est
gaudium. Hinc freyen / u mutato in v.

Eine **E**hefraw / Eine Hausfraw
Eine Hauszier / Eine Hausmutter.

Water / Mutter. Hæc vocabula
habent

QVID.

habent Græci & Latini, πατήρ, μήτηρ
Pater, Mater.

QVID SIT.

Coniugium, est legitima copulatio unius
maris & feminae, iuxta institutionem Dei, in-
dissolubilem vite consuetudinem continens, ad
procreandos & educandos liberos propter cul-
tum Dei, ad vitandas libidines prohibitas, ad
Oeconomia administrationem, & officiorum in
vita necessariorum, communicationem.

Huius definitionis fundamenta, extant
Gen. 1. 2. Matth. 19. 1. Corinb. 7. Est autem
casualis definitio.

Legitima copulatio Genus est, sumptum
ex causa formali. Copulationem autem dico,
animorum & corporum coniunctionem. Legiti-
mam vero voco, qua legibus divinis atq; huma-
na est conformis. Scortatorum enim copulationes
& cohabitationes, non sunt legitime, ideoq; po-
tius Magistratum coherceri debent, nec dubium
est, quin Deus omnes commixtiones extra Con-
iugium, severissime puniat. Neq; est Magistra-
tum Christianis praesertim, paruum dedecus,
B z quod